یادداشت

پشت‌پرده مذاکرات

جعفر قنادباشی
تحلیلگر مسائل بین‌الملل

بارها تحلیلگران اشاره کردند و گفتند که آنچه مربوط به مذاکرات می‌شود در این ماه‌ها یک حالت خاص و ویژه‌ای دارد که به کوشش برای حداکثر امتیازگیری مربوط می‌شود. این یک بخش مهم مساله است. البته طبیعت آمریکایی‌ها این بوده که در همه مذاکراتی که در دنیا داشتند دادن امتیاز برایشان امر آسان و سهلی نبوده و نیست. از طرفی بسیاری از مواردی هم که صحبت از عقب‌نشینی یا امتیازدهی آنها پیش می‌آید بسیار سعی می‌کنند که با طرف مقابل را جاز این توهم کنند که در حال عقب‌نشینی هستند یا وعده توخالی برای عبور از مذاکرات مطرح کنند. البته نه در مذاکرات با ایران در چهل سال گذشته که آمریکایی‌ها در هر مذاکراتی حاضر شدند این روند را دنبال کردند. هیچ گاه امتیازدهی برای آنها سهل نبوده، بلکه دشوار بوده و این طبع سلطه‌طلبانه و سیطره‌طلبانه آنها بر همه مذاکراتشان سایه انداخته است. مساله دیگری که اکنون مطرح است این دو لایی مختلف است. با این جانه‌زنی‌ها آنها می‌توانند از صهیونیست‌ها باج‌گیری کنند و به ارتجاع منطقه نیز وعده‌هایی دهند که خشنودی آنها را جلب کنند. همین خوش سبب استفاده صدها میلیون دلاری آمریکایی هاست. از طرف دیگر صهیونیست‌ها نیز با سایه‌ای که بر دولت آمریکا انداخته‌اند پیوسته تک تک مقامات آمریکا را تحت نوعی سیاست هویج و ورزیم قرار داده‌اند که اگر با ایران موافقت کنید یا چماق با شما رو به رو می‌شویم و تنبیهاتی شامل حال شما می‌شود اما اگر مخالفت کردید شما را حمایت می‌کنیم. حتی وزیر خارجه آمریکا از این امر نگران است که از عقب نشینی صحبت کند که مبادا در کنگره با مخالفت صهیونیست‌ها مواجه شود. لذا اگر به سیاست آمریکایی‌ها در پشت صحنه نگاه کنیم چنین چیزی است. حتی خود نیکسون رئیس‌جمهور اسبق آمریکا که سیاست مستقلی را در آمریکا اتخاذ کرد برای او پرونده‌ای تحت عنوان واترگیت ساختند و او را از قدرت انداختند و معاونش را روی کار آوردند. این چیزی است که نهادینه شده و ما نباید به صورت سطحی به مسائل نگاه کنیم بلکه باید از در پچه واقعیت‌های موجود نگاه کنیم. متأسفانه برخی از تحلیلگران آنچه را که در رسانه‌های آمریکایی می‌گویند باور می‌کنند در حالی که در پشت صحنه چیز دیگری است. حتی خود آقای بایدن نیز در مواردی که می‌خواست جدای از ساختار حاکم تصمیم بگیرد آنها برایش تصمیم گرفته و نمی‌گذاشتند. لذا این اجتناب‌ناپذیر است که هر رئیس‌جمهور آمریکا در مبارزات انتخاباتی خود حتما سفری به اسرائیل داشته باشد و سعی کند که کلاه کنیسه صهیونیست‌ها را بر سر بگذارد. چنانکه خود آقای بایدن گفت که من یک صهیونیستم و می‌خواست با این کار برای آنها خوش‌رقصی کند. از طرفی اروپایی‌ها نیز با مشکلات انرژی که دارند اما از آن خوی سلطه‌گری خود پایین نمی‌آیند. بنابراین پشت این مذاکرات چنین واقعیت‌هایی است. این است که غربی‌ها بر سر یک دوراهی قرار گرفتند. از سویی ناگزیر به توافقند، چراکه به آن نیاز دارند. از طرف دیگر اگر بپذیرد که با پشکند در مسیر بحران جلو رفته‌اند یعنی چهل و سه سال در قبال ایران اشتباه کرده که این کار را برای آنها خیلی سخت خواهد کرد.

صباح زنگنه در گفت‌وگو با «آرمان ملی»؛

موازنه جدیدی در عرصه انرژی در حال وقوع است

◀ افزایش قیمت نفت به ضرر دموکرات‌ها و نفع جمهوریخواهان است

◀ آمریکا در بحران انرژی با سرنوشت اروپایی‌ها بازی می‌کند

◀ بحران کنونی انرژی دست تهران را در صادرات نفت باز می‌کند

آرمان ملی – احسان اسقایی: کشورهای تولیدکننده نفت در کنار روسیه شوک بزرگی به بازار انرژی وارد کردند. ایک و ایک پلاس با هماهنگی با یکدیگر حدود ۲ میلیون بشکه از تولید نفت خود را آن هم در شرایطی که اروپایی‌ها در کمتر از یک ماه دیگر با بحران انرژی روبه‌رو خواهند شد، را کاهش دادند. این تصمیم از هم اکنون بر قیمت انرژی در جهان از آمریکا تا اروپا از چین تا پاکستان اثر گذاشته است. به نظر می‌رسد استخوان‌های صنعت در اروپا زیر بار فشار این تصمیم اخیر در حوزه انرژی به درد خواهد آمد. از سوی دیگر خانه‌های اروپایی‌ها نیز باید در حد یک اتاق، گرم بماند و بعید هم نیست اروپایی‌ها برای ساعاتی از شبانه‌روز بین گرم کردن آن یک اتاق و پخت غذا یکی را انتخاب کنند. به‌طور یقین آثار این تصمیم بر جیب شهروندان اروپایی و آمریکایی تاثیر خواهد گذاشت و به منازعه تمام عیاری در عرصه سیاسی در آمریکا تبدیل خواهد شد. عربستان و روسیه تصمیم مهمی گرفته‌اند که احتمالا در پرتوی آن حلقه محاصره چین محتاج به انرژی تنگ‌تر خواهد شد و از سوی دیگر کمپانی‌های تولید کننده نفت شیل در آمریکا نیز به چنان ثروتی دست خواهند یافت که بعید نیست بر رشد اقتصادی آمریکا بیفزاید. برای بررسی این معادلات پیچیده «آرمان ملی» با صباح زنگنه، کارشناس مسائل بین‌الملل به گفت‌وگو پرداخته است.

◀ در شرایطی که اروپایی‌ها با چالش انرژی روبه‌رو هستند تصمیم دیگری از سوی کشورهای تولید کننده نفت اتخاذ شد که شوک دیگر به مصرف کنندگان انرژی بود. چرا این تصمیم گرفته شد؟

به نظر می‌آید کشورهای تولید کننده نفت (اپک) و روسیه با توجه به بحران‌های اقتصادی پیش‌رو تصمیم گرفتند بیش از گذشته به منافع خود ببینند یشند و به فشارهای سیاسی از خارج در ارتباط با افزایش تولید نفت، کم اهمیت باشند. آمریکا چندین بار از عربستان و امارات و اکثر کشورهای اپک خواسته بود که سطح تولید نفت خام را افزایش دهند تا قیمت نفت و فرآورده نفتی در اروپا با قیمت‌های مناسب‌تر تعدیل شود. البته با توجه به استمرار و تداوم بحران حضور روسیه در اوکراین و انفجارهایی در نورد استریم یک و نورد استریم دو قطعا فشارهای بیشتری بر اروپا افزوده خواهد شد و هر تلاشی که آمریکا به کار برده بود تا از بحران اروپا برای شیل و ال ان جی‌های تولید خود به اروپا برساند، به این ترتیب قادر نخواهد بود و طبعا بحران اروپا تشدید پیدا خواهد کرد و قیمت فرآورده‌های انرژی در آمریکا به شدت بالا خواهد رفت. در حقیقت نوعی موازنه جدید در این حوزه در حال وقوع است که مقداری از ابعاد فشارهای سیاسی و معادلات اتلافی بین آمریکا و کشورهای وابسته به خود در منطقه در حال انفاق افتادن است. گویا این کشورها نوعی موازنه اقتصادی و سیاسی خاصی را بین آمریکا و اروپا از یک طرف و روسیه و چین از طرف دیگر در نظر دارند.

> اگر به بخش‌های مختلف تولید نفت و آمریکا یعنی، شیل و سرمایه‌گذاری در این حوزه نگاهی بیندازیم به وابستگی این بخش به حزب جمهوریخواه آمریکا پی خواهیم برد. در طول سال‌های گذشته نفت شیل با تولید و سرمایه‌گذاری مضاعف روبه‌رو شده است

◀ این تصمیم اخیر در شرایطی از سوی کشورهای عربی گرفته می‌شود که در گذشته آنها در تولید نفت گوش به فرمان ایالات متحده بودند. در مقطعی نیز به آمریکا نفت ارزان در برابر عدم توافق با ایران در پرونده هسته‌ای را پیشنهاد دادند. آیا کشورهای تولید کننده نفت تصمیم به بازی سازی در حوزه انرژی دارند؟

اگر منظور این است که این کشورها به دنبال استقلال سیاسی و استقلال در تصمیم‌گیری از آمریکا هستند؛ درست نیست و استقلال این کشورها از آمریکا محلی از اعراب ندارد اما اگر به بخش‌های مختلف تولید نفت در آمریکا یعنی، شیل و سرمایه‌گذاری در این حوزه نگاهی بیندازیم به وابستگی این بخش به حزب جمهوریخواه آمریکا پی خواهیم برد. در طول سال‌های گذشته نفت شیل با تولید و سرمایه‌گذاری مضاعف روبه‌رو شده است. در نتیجه افزایش قیمت نفت در مجموع به ضرر آمریکا نخواهد بود. البته دموکرات‌ها در بخش کاغذ بازی‌های نفتی فعالند در نتیجه شرکت‌های آنها ضربه خواهند دید.

◀ با این حساب سر طیف افزایش قیمت نفت را باید به نوعی در داخل آمریکا هم جست وجو کرد؟

بله این تصمیم می‌تواند به نوعی ایجاد دست انداز در مسیر آقای بایدن باشد که در آینده به بحث‌های حقوق بشری با این کشورها ورود نکند. از سوی دیگر می‌تواند علامت مثبتی به جمهوریخواهان باشد که در انتظارند که انتخابات کنگره را طوری طرح ریزی کنند که به صف بندی‌های قدرتمندتر در برابر دموکرات‌ها دست یابند. جمهوریخواهان در عرصه سیاسی از این افزایش قیمت انرژی بهره خواهند برد.

◀ پرونده هسته‌ای تهران در کنار افزایش قیمت انرژی در آمریکا تا چه میزان بر سرنوشت دموکرات‌ها در انتخابات کنگره اثرگذار است؟

مساله ایران موضوع درجه چندم برای جامعه آمریکا و تصمیم‌گیران آمریکا و فضای عمومی انتخاباتی آمریکا محسوب می‌شود، اما آنچه تاثیر مستقیم‌تری بر گرایش رأی دهندگان آمریکا می‌گذارد، وضع اقتصادی شرکت‌های وابسته به احزاب است. هر حزبی که شرکت‌های آن سود بیشتری در وضعیت فعلی (انرژی) ببرند، برنده انتخابات آمریکا خواهند بود و استفاده بیشتری از این فضا خواهند برد و در کمپین‌های انتخاباتی و با امکانات و تسهیلات بیشتری می‌توانند سرمایه‌گذاری کنند.

◀ بحران انرژی هم اینک نیز در اروپا وجود دارد. تصمیم اخیر در حوزه انرژی شرایط جدی را برای این کشورها ایجاد کرده است آیا ممکن است اروپا در پی بحران انرژی و سرما گرفتار بحران سیاسی شود؟

افزایش مجدد قیمت انرژی، فشار بیشتری را به احزاب سیاسی اروپا وارد خواهد کرد و بر شکاف آمریکا و اروپا نیز افزوده خواهد شد. در حقیقت آمریکا در بحران انرژی با سرنوشت اروپایی‌ها در حال بازی کردن است. این درحالی است که تحت فشار این شرایط تولید در اروپا با کاهش روبه‌رو خواهد شد و آمریکا تلاش می‌کند برای استحکام جایگاه خود در تامین انرژی اروپا بهره‌گیری کند. طبعا با کاهش تولید در اروپا معادلات اقتصادی زیادی تغییر پیدا خواهد کرد. ارزهای اروپایی تحت تاثیر این مورد ارزش خود را از دست خواهد داد و این کاهش در زمانی اتفاق خواهد افتاد که قدرت صادرات اروپا به علت کاهش تولید افزایش پیدا نمی‌کند. در این موقعیت البته برخی کشورهای اروپایی به سمت وسویی حرکت می‌کنند که با روسیه معاملات جدیدی انجام دهند و گرایش بیشتری هم به سوی کشورهای حوزه خلیج فارس پیدا خواهند کرد تا به نوعی انرژی مد نظر خود را تامین کنند. وضعیت اروپایی‌ها حادتر از این حرف‌هاست زیرا تعداد زیادی از نیروگاه‌های هسته‌ای اروپا یا تعطیل شده یا با کاهش تولید مواجه است یا در حال طی دوره‌ای تعمیر و نگهداری هستند و اروپا احتمالا به سمت و سوی سوخت‌های سنتی از قبیل هیزم، ذغال و ذغال سنگ بیشتر روی خواهد آورد.

◀ تاچه میزان احتمال دارد اروپا تحت تاثیر این بحران‌ها که کوچک و متوسط ما خالی است که بخشی از آن به دلیل فقدان واردات و وجود رکود است، به همین دلیل باید عنوان کرد که سیاست خارجی جمهوری اسلامی تا حدود زیادی اقتصاد کشور را تحت تأثیر قرار داده باشد که در آینده به بحث‌های حقوق بشری با این کشورها ورود نکند. از سوی دیگر می‌تواند علامت مثبتی به جمهوریخواهان باشد که در انتظارند که انتخابات کنگره را طوری طرح ریزی کنند که به صف بندی‌های قدرتمندتر در برابر دموکرات‌ها دست یابند. جمهوریخواهان در عرصه سیاسی از این افزایش قیمت انرژی بهره خواهند برد.

◀ افزایش قیمت انرژی در آمریکا تا چه میزان بر سرنوشت دموکرات‌ها در انتخابات کنگره اثرگذار است؟

مساله ایران موضوع درجه چندم برای جامعه آمریکا و تصمیم‌گیران آمریکا و فضای عمومی انتخاباتی آمریکا محسوب می‌شود، اما آنچه تاثیر مستقیم‌تری بر گرایش رأی دهندگان آمریکا می‌گذارد، وضع اقتصادی شرکت‌های وابسته به احزاب است. هر حزبی که شرکت‌های آن سود بیشتری در وضعیت فعلی (انرژی) ببرند، برنده انتخابات آمریکا خواهند بود و استفاده بیشتری از این فضا خواهند برد و در کمپین‌های انتخاباتی و با امکانات و تسهیلات بیشتری می‌توانند سرمایه‌گذاری کنند.

◀ بحران انرژی هم اینک نیز در اروپا وجود دارد. تصمیم اخیر در حوزه انرژی شرایط جدی را برای این کشورها ایجاد کرده است آیا ممکن است اروپا در پی بحران انرژی و سرما گرفتار بحران سیاسی شود؟

افزایش مجدد قیمت انرژی، فشار بیشتری را به احزاب سیاسی اروپا وارد خواهد کرد و بر شکاف آمریکا و اروپا نیز افزوده خواهد شد. در حقیقت آمریکا در بحران انرژی با سرنوشت اروپایی‌ها در حال بازی کردن است. این درحالی است که تحت فشار این شرایط تولید در اروپا با کاهش روبه‌رو خواهد شد و آمریکا تلاش می‌کند برای استحکام جایگاه خود در تامین انرژی اروپا بهره‌گیری کند. طبعا با کاهش تولید در اروپا معادلات اقتصادی زیادی تغییر پیدا خواهد کرد. ارزهای اروپایی تحت تاثیر این مورد ارزش خود را از دست خواهد داد و این کاهش در زمانی اتفاق خواهد افتاد که قدرت صادرات اروپا به علت کاهش تولید افزایش پیدا نمی‌کند. در این روی وضعیت معیشتی مردم گذاشته است. در چنین شرایطی بیشترین فشار روی خانواده‌های ضعیف جامعه وارد شد که بیشتر درآمد آنها صرف مواد غذایی می‌شود. ریشه این نوع تصمیم گیری‌ها نیز به کمبود درآمد دولت بازمی‌گردد. این در حالی است که برخی مشاوران و نمایندگان مجلس نیز از این تصمیم گیری حمایت می‌کردند. این در حالی است که دولت نباید تحت تأثیر مشاوران خود چنین تصمیماتی را می‌گرفت هیچ وقت این شعار شکل عملیاتی و اجرایی به خود نگرفت. حتی دولت‌ها در مسیری نیز قرار نگرفتند که وابستگی اقتصاد کشور به نفت را کاهش بدهند. شعار دیگری که در سال‌های اخیر مطرح شده، اقتصاد مقاومتی است. این در حالی است که دولت‌ها در مسیر اقتصاد مقاومتی نیز حرکت نمی‌کنند. آن چیزی که دولت به عنوان اقتصاد مقاومتی انجام می‌دهد نتیجه‌ای به نام اقتصاد مقاومتی به همراه نخواهد داشت. اقتصاد یک کشور زمانی مقاوم می‌شود که تولید از به نیروی فکری و انسانی آن متصل شود. این در حالی است که در سال‌های اخیر وضعیت مدیریت کشور و اقتصاد آن به شکلی است که بسیاری از نیروهای فکری و انسانی از کشور مهاجرت کرده‌اند. در چنین شرایطی اقتصاد کشور همچنان وابسته به فروش نفت است و تا زمانی که این اتفاق رخ می‌دهد تجارت خارجی حائز اهمیت است. هر عاملی که روی قیمت نفت تأثیر بگذارد قیمت نفت را کاهش

> باید بپذیریم که بدون برداشته شدن تحریم امکان ساماندهی به وضعیت اقتصادی وجود ندارد. این در حالی است که در شرایط کنونی دولت به صورت چراغ خاموش در حال گران کردن برخی کالاها و خدمات دولتی است

دیگر چند سویه شده است؛ تصمیمات جدی در حوزه سیاسی و بین‌المللی بگیرد؟

کشورهای اروپایی تک تک اقداماتی را در این زمینه آغاز کرده‌اند. البته به صورت دسته‌جمعی و در قالب اتحادیه اروپا نیز تصمیماتی اتخاذ می‌کنند اما از قرار معلوم به صورت انفرادی تحرکات جدی‌تری را آغاز کرده‌اند. به طوری که ایتالیا تحرکاتی را برای تامین انرژی در شمال آفریقا در نظر دارد. آلمان به سمت عربستان، امارات و قطر حرکت می‌کند. سایر کشورها نیز در صدد هستند که امکانات دیگری را برای عبور از بحران انرژی در روزهای سرد برای خود تامین کنند. در هر صورت اروپایی‌ها در اولین سال قطع انرژی از سوی روسیه با چالش‌های به مراتب جدی‌تری از چالش‌های قبلی خود روبه‌رو خواهند شد.

◀ آمریکا اویل شیل را ایجاد کرده که با افزایش قیمت انرژی در آمریکا تا چه میزان بر قدرت صادراتی نفت شیل در آمریکا افزوده خواهد شد؟

کاهش تولید و صادرات نفت بهترین فرصت برای شرکت‌های نفت تگزاس و هستون است. زیرا سال‌هاست که در نفت شیل سرمایه‌گذاری کرده و در انتظار فرصت فعلی بوده‌اند. بنابراین افزایش قیمت نفت به نفع این شرکت‌هاست و طبعا اثر سیاسی آن نیز بروز خواهد کرد و تاثیرات آن نیز در کارگزارهای انتخاباتی خواهیم دید.

◀ چین در حال حاضر در پروژه محاصره‌ای آمریکا قرار دارد و آمریکا قصد دارد که این کشور را در منگنه قرار دهد تا روی دست واشنگتن نزند. از سوی دیگر چین وابستگی شدید به انرژی دارد. آیا عدم مخالفت جدی آمریکا با کاهش تولید نفت توسط کشورهای تولید کننده نفت خام به منظور افزایش مضاعف فشار بر چین نیست؟

البته با افزایش قیمت انرژی در جهان تحت تاثیر اقدام اخیر کشورهای تولید کننده نفت و روسیه، تمامی کشورها و مصرف کنندگان انرژی در جهان با مشکلاتی روبه‌رو خواهند شد. چین هم از این مورد بی‌تاثیر نخواهد بود، البته چین تدابیر دیگری برای خود تدارک دیده است. از جمله اینکه خطوط نفت و گاز از روسیه را اندازی خواهد کرد که توافقی بلندمدت برای چین است و از درجه خوبی از اطمینان هم برخوردار است. همچنین خرید نفت در چین نه با دلار بلکه با رز یوآن یعنی از چین صورت می‌گیرد. حتی کشورهای خلیج فارس نیز در برابر صادرات نفت به چین یوآن دریافت می‌کنند. بنابراین با این تدابیر تاحدودی آثار افزایش قیمت انرژی را به حداقل خواهد رساند و اقتصاد خود را مدیریت خواهد کرد. البته فشارهای ایالات متحده آمریکا و تدابیری که این کشور برای مقابله با رشد اقتصادی چین در نظر دارد، همچنان ادامه خواهد داشت اما بعید است اقتصاد غول چین تاثیرات بزرگ و عمیقی از افزایش قیمت انرژی بگیرد.

◀ ایران در این بازی یعنی افزایش قیمت انرژی چه سودی را می‌تواند عاید خود کند، آیا می‌تواند اروپا را وارد کش و قوس با آمریکا نماید تا واشنگتن به برجام بازگردد؟ یا اینکه تدابیر جدی‌ای در حوزه‌های دیگر ایجاد کند تا از این مساله سود ببرد؟

اروپایی‌ها نیازمند عمق بخشیدن به نگاه خود در ارتباط با مسائل اقتصادی و ارتباطات خود با ایران هستند. موضوعی که اگر در گذشته جدی می‌گرفتند اکنون با بحران انرژی روبه‌رو نبودند. اروپا باید تا حدودی تحت تاثیر فشاهای آمریکا برای خود قدرت مانور ایجاد کنند. البته یگانگی سیاسی و نظامی و حتی اقتصادی اروپا با آمریکا معادلات آنها را با یکدیگر تا حدودی پیچیده کرده است. البته دستان ایران در توسعه صادرات محصولات نفتی چندان بسته نیست. به خصوص اگر با تصمیم گیری علمی‌تر و قوی‌تر در حوزه‌های مختلف ورود کند. البته آمریکایی‌ها نیز در شرایط ناگهانی فعلی به سختی می‌توانند تصمیم بگیرند زیرا کشورهای تولید کننده نفت تصمیم یکباره‌ای را اتخاذ کرده‌اند. در این شرایط می‌توان تدابیری ایجاد کرد که آمریکایی‌ها با وضعیت مناسب‌تری با پرونده هسته‌ای ایران مواجه شوند. این مورد نیازمند تدابیر جدی از سوی ایران است و ایران باید بتواند از موقعیت فعلی به نفع خود استفاده کند. بحران کنونی انرژی دست تهران را در صادرات نفت باز می‌کند. حال باید دید این موضوع تا چه میزان از سوی مقامات دو طرف جدی گرفته می‌شود، اما در هر صورت موقعیت خوبی برای ایران به وجود آمده زیرا ایران نفت دارد و اکنون در پرتوی این تصمیم کشورهای تولید کننده نفت بهترین موقعیت را به دست آورده است تا به حداکثر خواسته‌های خود در ارتباط با مسائل باقی مانده در موضوع هسته‌ای دست یابد. البته اگر ایران قصد دارد از این موقعیت استفاده کند باید دیپلماسی فعالی را در مورد آن راه اندازند زیرا تمامی کشورهای دریافت کننده انرژی در حال ایجاد تدابیری هستند که از موقعیت فعلی عبور کنند.

> اروپایی‌ها نیازمند عمق بخشیدن به نگاه خود در ارتباط با مسائل اقتصادی و ارتباطات خود با ایران هستند. موضوعی که اگر در گذشته جدی می‌گرفتند اکنون با بحران انرژی روبه‌رو نبودند. اروپا باید تا حدودی تحت تاثیر فشاهای آمریکا برای خود قدرت مانور ایجاد کنند

نگاره

آزادسازی پول‌های ایران نشانه توافق است؟

خبر آزادسازی پول‌های بلوکه شده ایران از سوی رسانه نزدیک به شورای امنیت ملی منتشر شد. هر چند در گزارش نورنیوز مبلغ و کشور آزادکننده مشخص نبود اما رسانه اصولگرایی تسنیم خبر آزادسازی هفت میلیارد دلار منابع بلوکه شده را اعلام کرد. به نظر می‌رسد این اتفاق در حقیقت اولین توافق عملی دولت بایدن با دولت رئیسی است. این توافق در حالی رخ می‌دهد که کشوری همسایه مسئولیت میانجی‌گری را بر عهده دارد. همزمان با انتشار خبری در نورنیوز در خصوص آزادسازی پول‌های بلوکه شده، تسنیم به نقل از سخنگوی سازمان ملل از آزادی باقر نمازی خبر داد. در عین حال وکیل سیامک نمازی خبر مرخصی موقت موکلش را در مصاحبه با خبرگزاری رویترز تأیید کرد. سیامک نمازی از سال ۲۰۱۵ در زندان به سر می‌برد و به جرم «همکاری با دولت‌های متخاصم» به ۱۰ سال زندان محکوم شد. «استفان دوجاریک»، سخنگوی سازمان ملل پیش از این در صفحه توئیتر خود نوشته بود که «باقر نمازی» از زندان آزاد شده و ایران را ترک کرده و «سیامک نمازی» نیز آزاد شده (اما همچنان در ایران) است. بازار ارز در روز چهارشنبه با رشد قابل توجه قیمت روبه‌رو بود. هر چند بهای هر دلار در صرافی‌های بانکی تغییر چندانی نداشت اما در بازار آزاد قیمت دلار از کانال سی و دو هزار تومان عبور کرد و در نیمه کانال سی و سه هزار تومان ایستاد تا مرز روانی دلار در بازار آزاد شکسته شود.

◀ رسانه نزدیک به شورای امنیت چه گفت؟

در گزارش این رسانه تاکید شده است: طی هفته‌های اخیر مذاکرات فشرده‌ای با وساطت یکی از کشورهای منطقه درباره آزادسازی همزمان زندانیان ایران و آمریکا انجام و میلیاردها دلار از منابع ارزی مسدود شده کشورمان نیز در این چارچوب در شرف آزادسازی است. در حالی که مذاکرات رفع تحریم‌ها به دلیل عدم اتخاذ تصمیم سیاسی از سوی ایالات متحده آمریکا همچنان بدون حصول نتیجه باقی مانده، این کشور مستقل از روند مذاکرات هسته‌ای، در حال پیگیری موضوع آزادی زندانیان خود در ایران و همزمان آزادسازی منابع مسدود شده ارزی کشورمان در کره جنوبی است. خبرهای رسیده به «نورنیوز» حاکی است که طی هفته‌های اخیر مذاکرات فشرده‌ای با وساطت یکی از کشورهای منطقه درباره آزادسازی همزمان زندانیان ایران و آمریکا انجام و میلیاردها دلار از منابع ارزی مسدود شده کشورمان نیز در این چارچوب در شرف آزادسازی است. بر این اساس؛ ایران خبور حساب‌های خارجی با انتقال منابع مذکور را بنا بر ملاحظات بانکی نیز پرفته و حساب‌های جدیدی را به این منظور معرفی کرده است.

◀ ایران در کدام کشورها پول بلوکه شده دارد؟

تحریم دوباره ایران پس از خروج ترامپ از برجام البته سبب شد پول‌های ایران در بسیاری از کشورها بلوکه شود. طبق گزارش‌ها حجم قابل توجه پول ایران در عراق و کره جنوبی بلوکه است و در سایر کشورها نیز ایران منابعی کمتر در محدوده یک تا سه میلیارد دلار را دارند. گفته می‌شود میزان پول‌های بلوکه شده ایران در عراق بین ۵ تا هشت میلیارد دلار، میزان پول‌های بلوکه شده ایران در کره جنوبی بالغ بر هفت میلیارد دلار و در ژاپن و عمان و... در محدوده یک تا سه میلیارد دلار است. البته برخی معتقدند ایران در چین نیز چیزی در حدود بیست میلیارد دلار پول بلوکه شده دارد اما برخی دیگر بر این اعتقادند این پول در چین بلوکه نشده است. در تمام سال‌هایی که ایران در تلاش است شرایط را برای آزادسازی پول‌ها مهیا کند، با چراغ قرمز آمریکا مواجه شده است. دولت ایران در اواخر دوره استقرار حسن روحانی، تلاش فراوانی را برای آزادسازی پول‌های بلوکه شده در دستور کار قرار داد اما در نهایت این مهم جامه عمل نپوشید. دولت رئیسی از اولین ماه‌های استقرار در پاستور، تلاش خود را برای آزادسازی پول‌های بلوکه شده آغاز کرد. در اولین هفته‌های استقرار دولت سیزدهم، دائما اخباری به نقل از مخبر و سایر مقامات این دولت در خصوص آزادسازی قریب‌الوقوع پول‌های بلوکه شده ایران منتشر شد. با این حال همواره موضوع در هاله‌ای از ابهام قرار داشت. آبان ماه سال گذشته بود که مصطفی قمری‌وفا، مدیر روابط عمومی بانک مرکزی از «جریان آزادسازی منابع بلوکه شده» داد و گفت: «روند تأمین ارز تجاری به‌صورت روان در جریان است و بخشی از این یک میلیارد دلار تخصیص‌یافته به واردات کالاهای اساسی، از محل منابعی است که به‌تازگی در دسترس بانک مرکزی قرار گرفته است.» هیچ‌گاه جزئیاتی درباره اینکه کشور آزاد کننده پول کدام کشور است اما منتشر نشد. بار دیگر در آبان ماه سعید خطیب‌زاده سخنگوی وزارت امور خارجه از وجود «منابع متعدد» بلوکه شده پول‌های ایران گفت و خبر داد که این منابع در حال آزادسازی هستند. در اردیبهشت سالجاری بود که خبر آزادسازی چهارصد میلیون یورو از پول بلوکه شده ایران در انگلستان منتشر شد. در همین رابطه محمود عباس‌زاده مشکینی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی مجلس ایران گفت، طلب بلوکه شده ایران در بریتانیا با وساطت کشورهای همسایه «از مبدا» آزاد شده اما هنوز در اختیار تهران قرار نگرفته است. عباس‌زاده نقش منابعی کزی عمان را تایید کرد. در زمینه دلیل آزادسازی پول‌های بلوکه شده در انگلستان نیز گمانه‌هایی مطرح بود. امیر عبداللهیان، وزیر خارجه ایران اعلام کرده بود پرداخت این مبلغ مربوط به بدهی بریتانیا درباره خرید تسلیحات در زمان حکومت پیشین ایران بوده و ارتباطی با آزادی زاغری و آشوری ندارد. سیگنال‌ها در خصوص آزادسازی پول‌های بلوکه شده ایران حالا کم کم به بازار ارز رسیده است. دلار دیروز دو کانال در بازار آزاد پیشروی کرد. برخی معامله‌گران معتقدند این خبر می‌تواند مانند ترمزی برابر رشد قیمت‌ها عمل کند.

در رچه

احمد کریمی اصفهانی:

باید میان اعتراض و براندازی قائل به تفکیک باشیم

شرایط این روزهای کشور به گونه‌ای است که شاید بیش از هر زمان نیاز به برقراری یک آرامش اجتماعی و سیاسی احساس می‌شود تا از این رهگذر هم به مطالبات اصولی مردم پاسخ مناسب داده شود و هم از ناامنی‌ها جلوگیری شود. یک فعال و تحلیلگر مسائل سیاسی، درباره این موضوع اظهار داشت: امیدواریم که صحبت‌های مقام معظم رهبری چراغ راهی برای همه باشد و بعد از این آرامشی مانندگار را در کشور شاهد باشیم. با تکیه بر فرمایشات رهبر معظم انقلاب باید بدانیم که میان اعتراض منطقی به مشکلات داخلی و تحریک‌ها و برنامه‌ریزی‌های استکبار جهانی به ویژه آمریکا و رژیم صهیونیستی فرق است و این دو را نباید با هم آمیخته کنیم. امروز بیش از هر زمان نیاز به جهاد تبیین داریم زیرا بسیاری از معترضانی که به خیابان آمدند افراد کم سن و سالی هستند که باید برای آنها تبیین کرد و گفت که چه درست و چه نادرست. احمد کریمی اصفهانی، گفت: دشمنان ایران از ابتدای انقلاب اسلامی هر کاری کردند که نظام را تصفیه کنند. روزگاری ترورهای گسترده در کشورمان انجام می‌دادند و بعد از آن هشت سال جنگ را بر ما تحمیل کردند و بعد وارد فاز تحریم شدند اما در نهایت متوجه شدند که هیچ کدام از اینها بر قدرت جمهوری اسلامی ایران تأثیر نمی‌گذارد و حالا به عنوان آخرین حربه می‌خواهند مردم را در برابر مردم قرار دهند. این فعال سیاسی همچنین بیان کرد: مشخص است که ناراحتی مردم از فوت خانم مهسا امینی هیچ وقت چنین واکنشی را در پی نداشت که باعث هرج‌ومرج و ناامنی شود. درست است که همه از مرگ خانم امینی ناراحتیم و باید هم چگونگی فوت ایشان پیگیری شود اما این ناآرامی‌ها و هرج‌ومرج‌ها فرار از درخواست پیگیری پرونده آن مرحومه است و حتی به حجاب هم مربوط نمی‌شود و کاملا به قصد براندازی است. پس باید میان اعتراض و براندازی تفکیک قائل شویم و همه نخبگان عالم سیاست که گاهی خودشان آتش‌بیار معرکه هم می‌شوند، موضع بگیرند و خط خود را از دشمنان براندازی جدا کنند. کریمی اصفهانی در پایان درباره اصل حق اعتراض تصریح کرد: اعتراض، حق مردم است اما اعتراضی که در چارچوب قانون باشد. احزاب، اصناف و مردم می‌توانند برای تجمع مجوز بگیرند، اما در عین حال بدانیم که نباید انتظار داشته باشیم همین حالا و در شرایطی که هنوز آرامش حاکم نشده، به احزاب و گروه‌ها مجوز تجمع داده شود. باید شرایط آرام شود و در آن صورت باید باید مجوز هم داده شود تا تجمع‌هایی با اعتراضات منطقی و به دور از توهین به نظام و ایجاد هرج‌ومرج برگزار شود.

مرتضی افقه در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

مشکلات اقتصادی بیشتر داخلی است

◀ بیکاری در شکل‌گیری اعتراضات نقش داشت

◀ نیازمند اصلاحات ساختاری در نظام انتصابات هستیم

◀ برخی تصمیمات اقتصادی بدون مطالعه صورت می‌گیرد

◀ ریشه اعتراضات اقتصادی است

آرمان ملی – احسان انصاری: در ماه‌های اخیر اتفاق مهمی که در اقتصاد کشور رخ داده افزایش بی‌سابقه قیمت مواد غذایی بوده است که شکلی که در تاریخ اقتصادی پس از انقلاب بی‌سابقه بوده است. بر اساس بررسی‌های صورت گرفته حدود ۱۰ کالا هستند که در یک سال منتهی به خرداد ۱۴۰۱ بالای صد درصد رشد داشته‌اند. روغن مایع در یک سال ۳۳۲ درصد و روغن نباتی جامد ۲۷۱ درصد افزایش قیمت داشته است. برنج ایرانی در یک سال منتهی به خرداد ۱۶۴ درصد رشد، سیب‌زمینی ۱۲۲ درصد، ماکارونی ۱۶۹ درصد، رب گوجه ۱۲۹ و پنیر ۱۲۶ درصد رشد داشته است. میانگین قیمت مواد غذایی نسبت به خرداد ۱۴۰۰ در خرداد ۱۴۰۱، ۸۳ درصد رشد داشته است. موضوعی که کمتر مورد توجه رسانه‌ها قرار گرفته است. «آرمان ملی» برای تحلیل و بررسی این موضوع با دکتر مرتضی افقه، اقتصاددان گفت‌وگو کرده است که در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

◀ در تابستان امسال قیمت مواد غذایی در کشور به شکل بی‌سابقه‌ای افزایش پیدا کرد به شکلی که در تاریخ اقتصادی پس از انقلاب بی‌سابقه بوده است. چرا این اتفاق رخ داده است؟

آنچه در ماه‌های گذشته رخ داده این است که دولت بودن مطالعه و تحقیق کافی و کارشناسی شده دیدگاه‌های برخی اقتصاددانان را گوش کرد و براساس این دیدگاه‌ها عمل کرد. دلیل اصلی این موضوع نیز کمبود درآمد دولت بود. هنگامی که دولت از ۳۲۰۰ تومانی را حذف کرد باید آینده نگری را می‌کرد که اولین فشار به مواد غذایی خواهد آمد که مشمول این ارز می‌شدند. اقتصاددانانی که در دولت بودند عنوان می‌کردند که با حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی تنها قیمت چند کالا افز